Politinės reklamos žymėjimas

Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašo atmintinė

NE/ATLYGINTINA

POLITINĖ REKLAMA

Atlygintina politine reklama laikoma tokia politinė reklama, kuri rengiama, gaminama ir (ar) skleidžiama už užmokestį arba kuriai rengti, gaminti ir (ar) skleisti naudojami finansiniai ištekliai, pasitelkiami įprastai tokias paslaugas atlygintinai teikiantys asmenys. Jeigu rengiant politinę reklamą buvo patirta išlaidų, tokia reklama yra laikoma atlygintina reklama, nepaisant to, ar už ją buvo sumokėta.

Pvz. pasitelkiami kiti asmenys profesionalai arba gaminantis reklamą pačiam buvo patirta išlaidų medžiagoms.

Atlygintina politinė reklama turi būti aiškiai ATSKIRTA nuo kitos skleidžiamos informacijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Nuo rinkimų politinės kampanijos pradžios iki paskelbiant galutinius rinkimų rezultatus ji turi būti aiškiai PAŽYMĖTA nurodant lėšų šaltinį Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

Pvz. Mano geras draugas turi reklamos agentūrą. Jis sutiko parašyti apie mane gražų straipsnį ir jį užsakyti publikuoti viename iš jo socialinių paskyrų, kuriose jis reklamuoja ir kitus savo klientus.

Nors jis iš manęs nesutinka imti atlyginimą, aš iš jo gavau paslaugas. Todėl tokią reklamą aš turiu laikyti atlygintina ir ją atskirti bei žymėti politinės kampanijos laikotarpiu. Tokios paslaugos turi būti apskaitytos kaip nepiniginė auka.

Taip pat nusprendžiau atsispausdinti savo sumaketuotus lankstinukus. Reklamai spausdinti aš patiriu išlaidas, todėl tokią reklamą laikau atlygintina ir ją žymiu kaip nustatyta VRK žymėjimo tvarkos apraše. Tokios mano išlaidos turi būti apskaitytos (nurodytos žiniaraštyje, ataskaitoje).

Neatlygintinai politinei reklamai žymėjimo ir atskyrimo reikalavimai netaikomi.

Pvz. Aš nusprendžiau kandidatuoti rinkimuose. Aš pasitikiu savo paties gebėjimais ir nusprendžiau, kad galiu taupydamas politinės kampanijos išlaidas pats parašyti prisistatymą apie save ir savo rinkiminius tikslus socialiniam tinklalapyje ir įsikelti kartu ką tik telefonu pasidarytą asmenukę.

Man tokios informacijos paskelbimas ir parengimas nieko nekainuoja, todėl tokios politinės reklamos aš neturiu laikyti atlygintina politine reklama ir jos politinės kampanijos laikotarpiu galiu ir nežymėti.

Tačiau jei, tą patį įrašą nuspręsiu paskleisti plačiau ir užsakysiu apmokamą skleidimo paslaugą socialiniame tinkle. Tokį savo sukurtą įrašą jau laikysiu atlygintinu ir žymėsiu pagal nustatytus reikalavimus.

Ką lemia politinės kampanijos laikotarpis?
Lemia tai ar ATLYGINTINĄ politinę reklamą pakanka atskirti ar reikia ir žymėti.

Rinkimų kodekso 95 straipsnis:
4. Atlygintina politinė reklama turi būti aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. ***Nuo rinkimų politinės kampanijos pradžios iki paskelbiant galutinius rinkimų rezultatus*** *ji turi būti aiškiai pažymėta nurodant lėšų šaltinį Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.*

Rinkimų kodekso 64 straipsnis:

2. Rinkimų politinė kampanija prasideda ***nuo rinkimų datos paskelbimo*** *ir baigiasi praėjus 100 dienų nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo nustatomi galutiniai rinkimų rezultatai arba rinkimai pripažįstami negaliojančiais, įsigaliojimo dienos. Jai vykstant registruojami rinkimų politinės kampanijos dalyviai, kandidatai, kandidatų sąrašai, vykdoma rinkimų agitacija, balsavimas, nustatomi ir paskelbiami balsavimo rezultatai, sprendžiami rinkimų ginčai, atliekama rinkimų politinės kampanijos finansavimo ir politinės reklamos stebėsena ir kontrolė.*

Referendumo konstitucinio įstatymo17 straipsnis:

1. *Seimo* ***nutarimo*** *dėl referendumo paskelbimo* ***įsigaliojimo diena*** *yra laikoma referendumo agitacijos kampanijos pradžia.*

Taigi, prasidėjus bet kuriai iš nurodytų kampanijų, laikoma, kad tuo metu vyksta politinė kampanija ir yra reikalinga iki visų kampanijų pabaigos žymėti visą atlygintiną politinę reklamą (ir nesusijusią su rinkimais, referendumu)

Nuolat, nepaisant to, ar vyksta kokia nors politinė kampanija, atlygintina politinė reklama turi būti atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos.
(Žymėjimo tvarkos aprašo 15 punktas)

Ką reiškia atskirta?

Skelbiant kaip atskirą informacijos vienetą (negali būti sudedamoji kito straipsnio, laidos dalis ir panašiai), politinė reklama turi būti skelbiama taip, kad neklaidintų reklamos adresatų dėl šios informacijos pateikimo tikrojo tikslo. Neturėtų būti sudaromas įspūdis, kad yra skleidžiama įprastinio, komercinio, meninio pobūdžio informacija, nors iš tikrųjų yra skleidžiama politinė reklama.

(Žymėjimo tvarkos aprašo 15.1 papunktis)

Pavyzdžiui, užsakytas politinės reklamos straipsnis, negali būti patalpintas viduryje kito straipsnio. Politinė reklama negali būti pateikiama nepažymėta prisidengiant, kad tai paveikslas.

Ne politinės kampanijos laikotarpiu *ATSKIRTI*:

1. nurodoma, kad informacija užsakyta (pavyzdžiui, „Politinė reklama“, „Užsakyta“ ir panašiai) ir užsakymo numeris (tik spausdintoje reklamoje);
2. užrašo dydis, jo pateikimas, įgarsinimas turi atitikti Žymėjimo tvarkos aprašo 22–24 punktuose ir III skyriuje nurodytus reikalavimus, išskyrus rėmelį spausdintai politinei reklamai.

Pvz.

Politinė reklama. Užsakymo Nr. 5

Politinės kampanijos laikotarpiu *ATSKIRTI* ir *ŽYMĖTI* :

1. Politinės kampanijos laikotarpiu atlygintina politinė reklama atskiriama, kaip nurodyta Žymėjimo tvarkos 15.1 papunktyje, ir žymima, kaip numatyta Žymėjimo tvarkos apraše.

Pvz.

Politinė reklama apmokėta iš <nurodomas kampanijos dalyvio pavadinimas> PK sąskaitos. Užs. Nr. 2. Tiražas 500. Gamintojas UAB „Rinkimų reklamos gamyba“

Jei politinės kampanijos metu noriu skleisti atlygintiną politinę reklamą nesusijusią su vykstančia kampanija ar ją turiu žymėti?

Taip. Kampanijos laikotarpiu reikia žymėti bet kokią atlygintiną politinę reklamą.

Pavyzdžiui.

Jei prasidėjus rinkimų politinei kampanijai partija priima sprendimą rinkimuose nedalyvauti, tačiau nori toliau populiarinti partiją ir taip pritraukti naujų narių, galimai būsimų kandidatų.

Partija užsakydama reklamą ne iš politinės kampanijos sąskaitos, tokią reklamą turi žymėti, nes vyksta politinės kampanijos laikotarpis.

Politinės reklamos žymėjimo užrašo sudedamosios dalys (kai kurios dalys priklauso nuo skleidimo formos, kai kurio būtinos VISADA):

1. nurodymas, kad tai „**Politinė reklama**“; *BŪTINA VISADA*

2. finansavimo šaltinis – „apmokėta iš“ („bus apmokėta iš“) politinės kampanijos dalyvio, kito politinę reklamą, rinkimų (referendumo) agitaciją apmokančio asmens pavadinimas arba vardas, pavardė (kilmininko linksniu) „PK sąskaitos.“, jeigu apmokėta iš politinės kampanijos sąskaitos, arba kitais atvejais „sąskaitos.“; *BŪTINA VISADA*

3. užsakovas, jeigu jis nesutampa su asmeniu, kurio interesams skleidžiama politinė reklama (užsakant politinę reklama ne tiesiogiai, o per tarpininką) „Užsakė... (nurodoma fizinio asmens vardas, pavardė arba juridinio asmens pavadinimas)“; TOKIU ATVEJU, JEI YRA TARPININKAS PVZ. REKLAMOS AGENTŪRA

4. Užs. Nr. ... (nurodomas politinės reklamos užsakymo numeris). Privaloma nurodyti visai **spausdintai** politinei reklamai (periodinėje spaudoje, specialiems leidiniams, lankstinukams skrajutėms, plakatams, kita);

5.„Tiražas: (nurodomas spaudinių tiražas)“. Privaloma tik politinės **reklamos gaminiuose**, pavyzdžiui, lankstinukuose, plakatuose, kalendoriuose, žurnaluose ir kituose specialiai politinei reklamai skleisti pagamintuose leidiniuose;

6.užrašas, nurodantis viešosios informacijos **skleidėją ir gamintoją**, arba užrašas, nurodantis, kad politinės kampanijos dalyvis pats pasigamino politinės reklamos gaminį:

6.1. **privalomas** tik tokiuose politinės reklamos **gaminiuose** kaip: lankstinukuose, plakatuose, kalendoriuose, žurnaluose ir kituose specialiai politinei reklamai skleisti pagamintuose leidiniuose;

6.2. **neprivalomas** tik politinę reklamą skleidžiant periodinėje spaudoje, televizijoje, radijuje, internete ar kitais atvejais, **kai pagal skleidimo būdą žinomas informacijos skleidėjas**.

Spausdintos politinės reklamos ir publikuojamų politinių reklaminių **skydelių** žymėjimo užrašas turi būti juodos spalvos *Times new Roman* arba *Arial* šriftu baltame fone, juodos spalvos rėmelyje, ne mažesnių negu lentelėje pateikiamų dydžių (jeigu politinė reklama apima ne visą puslapį, dydis nustatomas pagal puslapio dydį):

Formatas	A7	A6	A5	A4	A3	A2
Žymėjimo dydis punktais	5	7	8	10	12	20
Žymėjimo užrašo rėmelio dydis punktais	1	1,4	1,6	2	2,2	4

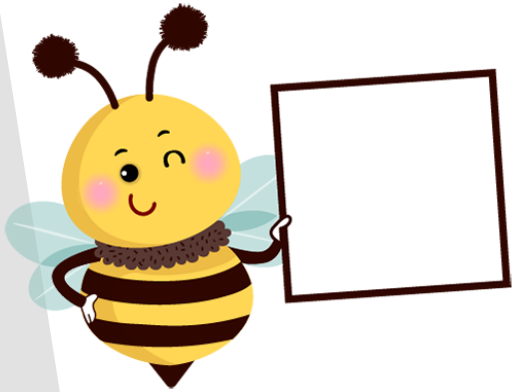

Pvz.

Politinė reklama apmokėta iš xxxx PK sąskaitos. Užsakė agentūra xxx. Užs. Nr. 2. Tiražas 500 vnt., Skleidėjas xxxx, Gamintojas xxxx

Išorinė politinė reklama

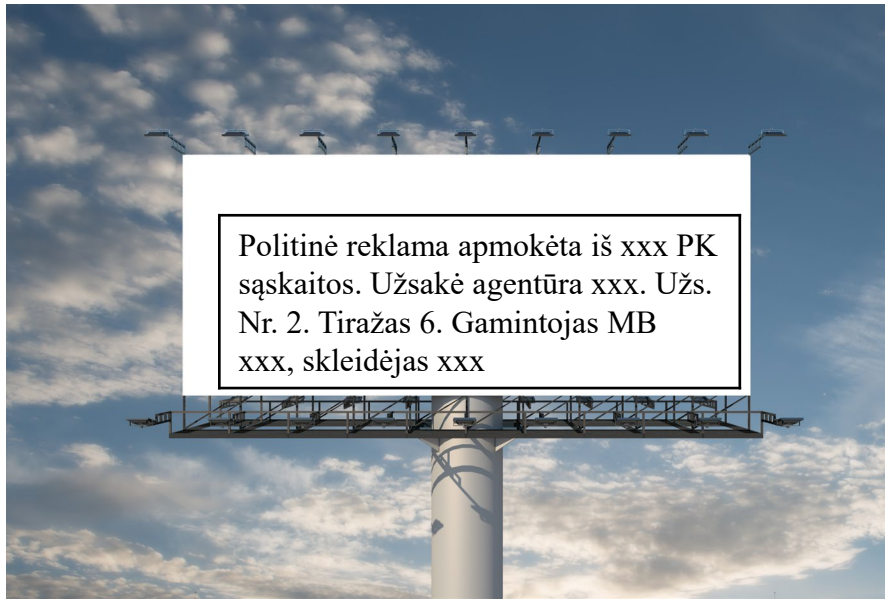

Pvz. Kai PK dalyvio reklama pagaminta profesionaliai ir per agentūrą

Pvz. Kai PK dalyvio reklama pagaminta spaustuvėje ir skleidžiama gavus raštišką sutikimą iš fizinio asmens

Politinė reklama periodinėje spaudoje

Pvz.

Politinė reklama apmokėta iš xxx PK sąskaitos. Užs. Nr. 2.

Politinė reklama apmokėta iš xxx PK sąskaitos. Užsakė agentūra xxx. Užs. Nr. 2.

Ar laikoma atlygintina ta reklama, kurią pats atsispausdinau ir pasigaminau ir kaip tokią reklamą pažymėti ?

Taip. Jei politinė reklama pagaminta namie patiriant išlaidas už popierių, dažus, klijus, ar kitas reklamos tvirtinimo priemones (mediena metalas), tokia politinė reklama laikoma atlygintina ir ją reikia žymėti.

Pvz. Jei kandidatas pats gaminasi lankstinukus namie naudodamas savo jau turimą spausdintuvą, popierių, dažus. Tokios medžiagos (jų vertė) turi būti apskaitytos kaip kandidato nepiniginė auka.

Pvz. lankstinukas, plakatas galėtų būti pažymėti taip:

Politinė reklama apmokėta iš xxxx PK sąskaitos. Tiražas 400 vnt. Gamintojas pats politinės kampanijos dalyvis/ Pasigamino pats PK dalyvis

Politinė reklama apmokėta iš xxxx einamosios sąskaitos. Tiražas 400 vnt. Gamintojas partija xxx

Socialiniai tinklai atlygintina reklama

Politinės reklamos žymėjimas turi būti neatskiriama politinės reklamos (gaminio, skelbimo) dalis dėl to, kad, kitiems vartotojams pasidalijus nuoroda savo paskyroje ar svetainėje, politinės reklamos žymėjimas išliktų.

Pavyzdžiui: žymėjimas po tekstu ir ant paveikslėlio

Kandidatas x

Remiama · Apmokėjo kandidatas x

Balsuokite už kandidatą x !

Politinė reklama apmokėta iš xxxx PK sąskaitos.

Kai politinė reklama, rinkimų (referendumo) agitacijai skirta informacija skleidžiama **VAIZDO (GARSO) ĮRAŠAIS** ar tiesioginių transliacijų metu:

1. politinės reklamos, rinkimų (referendumo) agitacijai skirtos informacijos skleidimo metu **nuolat** turi būti aiškiai ir įskaitomai (pateikta kontrastiškame fone) matomas atitinkamas užrašas, nurodantis, kad tai **politinė reklama, rinkimų (referendumo) agitacija** (17.1 arba 19.1 papunkčiai);

2. informacijos skleidimo **pradžioje** ir, jeigu ji skleidžiama ilgiau kaip 30 minučių, **pabaigoje**, ne trumpiau kaip 10 sekundžių, turi būti parodomas aiškiai matomas užrašas, **nurodantis apmokėjimo šaltinį** (17.2 arba 19.2 papunktis);

3. jeigu informacija skleidžiama ilgiau kaip 10 minučių**, kas 10 minučių** parodomas atitinkamas užrašas, **nurodantis apmokėjimo šaltinį** (gali būti rodoma kaip „bėganti eilutė“);

4. jeigu politinės reklamos, specialios rinkimų ar referendumo agitacijos laidos, ar diskusijų laidos, skleidžiamos vaizdu ir garsu, skleidimo laikas **neviršija 30 minučių**, žodžiu pasakoma **dalis politinės reklamos užrašo** „Politinė reklama“ arba „Speciali rinkimų agitacijos laida“, arba „Speciali referendumo agitacijos laida“, arba „Diskusijų laida“; jeigu informacijos skleidimo laikas **viršija 30 minučių**, žodžiu pasakomas **visas politinės reklamos žymėjimo užrašas**.

<table>
<tr><th rowspan="2"></th><th colspan="4">Nuolat, nepriklausomai nuo reklamos trukmės, „Politinė reklama“</th></tr>
<tr><th>0-10 min</th><th>11-20 min</th><th>21-30 min</th><th>>30 min</th></tr>
<tr><td>< 10 min</td><td rowspan="3">Pradžioje
Apmokėjimo šaltinis „...“</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>10-
30 min.</td><td rowspan="2">Apmokėjimo šaltinis „...“ *</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>> 30 min</td><td>Kas 10 min.
Apmokėjimo šaltinis „...“*</td><td>Pabaigoje
Apmokėjimo šaltinis „...“</td></tr>
</table>

* - gali būti rodoma kaip „bėganti eilutė“

Kai politinė reklama, rinkimų (referendumo) agitacijai skirta informacija skleidžiama **TIK GARSO** įrašais ar tiesioginių transliacijų metu:

1. politinės reklamos, rinkimų (referendumo) agitacijai skirtos informacijos skleidimo **pradžioje ir (arba) pabaigoje** turi būti žodžiu aiškiai paskelbiama, kad tai **politinė reklama**, rinkimų (referendumo) agitacija, ir nurodomas apmokėjimo šaltinis (tvarkos 17.1 ir 17.2 arba 19.1 ir 19.2 papunkčiai);

2. jeigu informacija skleidžiama ilgiau kaip 10 minučių, **kas 10 minučių** turi būti žodžiu aiškiai paskelbiama, kad tai **politinė reklama**, rinkimų (referendumo) agitacija;

3. jeigu politinės reklamos, rinkimų (referendumo) agitacijai skirtos informacijos skleidimą pertraukia reklama, žinios, muzikiniai intarpai ir panašiai, po kiekvienos tokios pertraukos transliuotojai privalo papildomai pranešti, kad ši informacija yra skirta politinei reklamai ar rinkimų (referendumo) agitacijai, ir nurodyti lėšų šaltinį, kaip tai daroma informacijos skleidimo pradžioje.

1. Pradžioje nurodoma „Politinė reklama“ ir Apmokėjimo šaltinis „...“

2. ilgiau kaip 10 minučių, kas 10 minučių nurodoma „Politinė reklama“

1. ir (arba) Pabaigoje nurodoma „Politinė reklama“ ir Apmokėjimo šaltinis „...“

Rinkimų agitacijai skirtos laidos

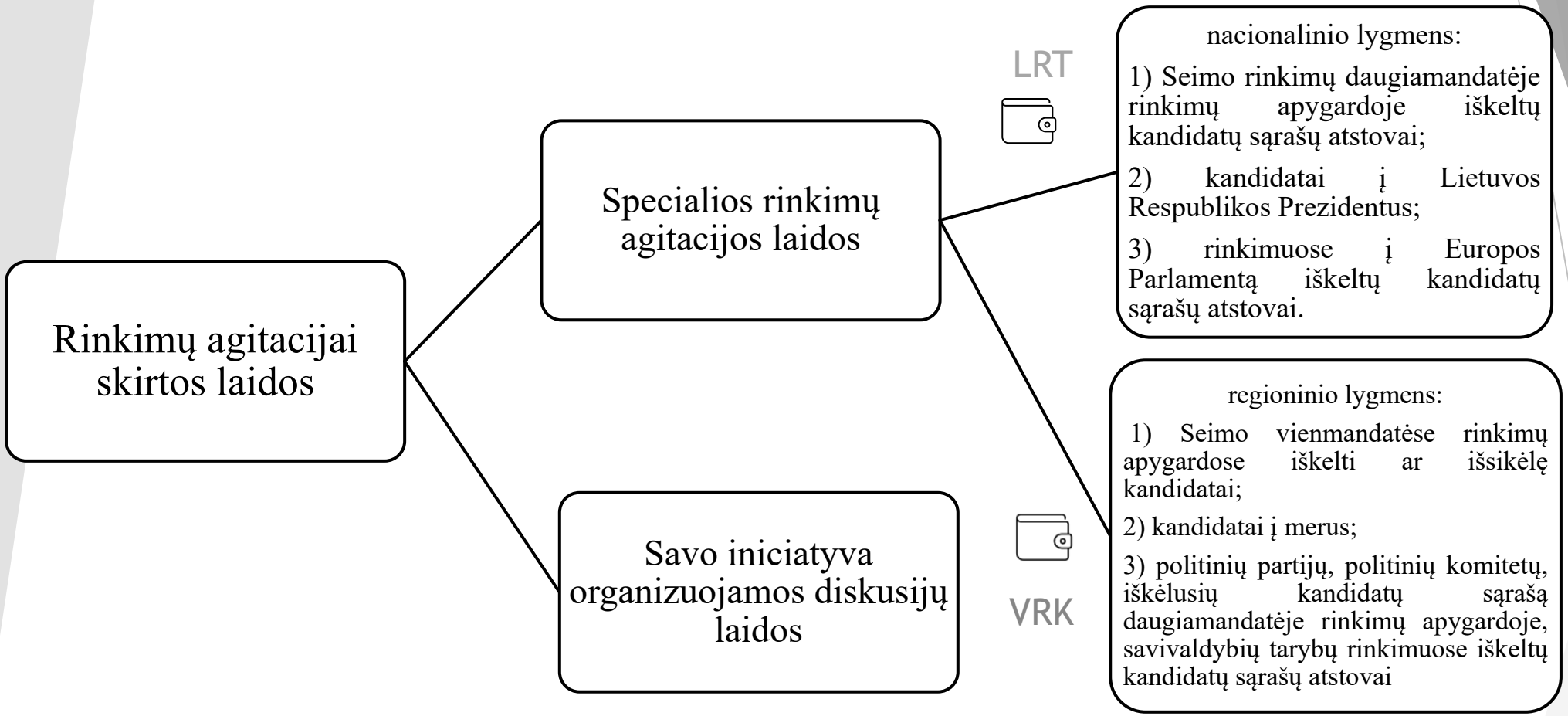

Savo iniciatyva, užtikrindami **nuomonių įvairovę** ir laidoje dalyvaujančių rinkimų politinės kampanijos dalyvių ir jų atstovų **lygiateisiškumą** ir laikydamiesi šiame kodekse nustatytų rinkimų politinių kampanijų **finansavimo reikalavimų**, diskusijų laidas turi teisę rengti **visi transliuotojai**.

Specialios rinkimų (referendumo) agitacijos ar transliuotojo iniciatyva rengiamos diskusijų laidos žymėjimo užrašą sudaro šios sudedamosios dalys:

1. Nurodymas, kad tai „**Speciali rinkimų agitacijos laida**“ arba „**Speciali referendumo agitacijos laida**“, arba „**Diskusijų laida**“;

2. Finansavimo šaltinis:

2.1. „**apmokėta LRT**“ nurodoma, jeigu skleidžiama nacionalinio lygmens speciali laida, finansuojama iš Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų;

2.2. „**apmokėta VRK**“ nurodoma, jeigu skleidžiama regioninio lygmens speciali laida, finansuojama iš Vyriausiajai rinkimų komisijai rinkimams rengti ir vykdyti skirtų valstybės biudžeto asignavimų;

3. „**parengta** (nurodomas transliuotojas (kilmininko linksniu**) iniciatyva**“, jeigu laida parengta pagal Rinkimų kodekso 99 straipsnio 7 dalį.

Specialios rinkimų (referendumo) agitacijos ar diskusijų laidos Aprašo 19 punkte nurodytas žymėjimas rodomas vadovaujantis Aprašo 30 ir 31 punktais. Specialios rinkimų (referendumo) agitacijos ar diskusijų laidos pagrindu parengta publikacija turi būti pažymėta pagal visus politinei reklamai keliamus reikalavimus.

Kiti politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašo reikalavimai taip pat svarbūs, nepraleisk jų, susipažink su visu tvarkos aprašu:

Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašas
https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.F0C8BEB6051F/asr
Galiojanti suvestinė redakcija:2023-11-11

Pvz. nepaskaitęs kitų reikalavimų nežinosi, kad žymėti taip ***negalima.***

#	P	n	r	a	a	t	x	P	s	t	U	a	r	x	U	N	T	s	v	S	ė	x	G	o	x
	o	ė	e		p	a	x	K	ą	o	ž	g	a	x	ž	r	i		n	k	j	x	a	j	x
	l		k		m		x		s	s	s	e		x	s	.	r	5	t	l	a	x	m	a	x
	i		l		o	i	x		k	.	a	n		.	.		a	0	.	e	s	x	i	s	x
	t		a		k	š			a		k	t				2	ž	0	,	i		,	n		
	i		m		ė				i		ė	ū				.	a			d			t		